

Квітень-травень – це період найбільшої активності кліщів, які можуть бути переносниками різних захворювань, одне з яких – хвороба Лайма. Це досить важка недуга, яка може мати серйозні наслідки для здоров'я людини. Тож не треба забувати про елементарні правила профілактики укусу кліща, перебуваючи у лісі, парку чи ботанічному саду.

Що таке хвороба Лайма?

Хвороба Лайма, або кліщовий бореліоз – це інфекційне захворювання, яке переноситься кліщами. Його збудник – *Borrelia burgdorferi* із сімейства Spirochetaceae. Це патогенні для людини мікроорганізми, які розповсюджені у помірному кліматичному поясі. Звісно, далеко не всі кліщі є переносниками хвороби Лайма, насправді їх одиниці. Проте не пощастити може завжди.

Кліщовий бореліоз вперше був виявлений у 1975 році у невеличкому містечку Лайм у США, тому і отримав таку назву.

Зараження відбувається під час укусу людини інфікованим кліщем. Кліщі, на відміну від комарів та інших «кровопивць», у повітрі не літають, по деревах також не лазять, але підстерігають «донора» на кущах, високій траві. Кліщі відчувають запах людини або тварини за 10-15 м і на цей запах можуть сповзатись. Тому уздовж стежин і місць випасу худоби їх завжди більше, ніж у глибині лісу, а в затінку більше, ніж на сонці. Вони віддають перевагу змішаним лісам, особливо люблять листяні дерева – березу та липу.

Кліщ присмоктується не відразу, він досить довго лазить по людині, причому тільки знизу доверху. Тому, якщо людина одягнена належним чином (сорочка з щільно прилягаючими манжетами, заправлена у штани, штани в шкарпетки, туго пов'язана косинка), то до шкіри не добереться. Добре, якщо одяг однотонний – легше буде помітити кліща. В житлові будівлі і приміщення кліщів приносять з квітами, гілками рослин, ягодами, грибами, спеціальним робочим одягом, навіть на тварині, що вас супроводжувала. Тоді можливе зараження через укус кліща маленьких дітей і людей похилого віку, які навіть

Хвороба Лайма: що важливо знати про цю недугу?

Написав Administrator

П'ятниця, 02 червня 2017, 07:38 -

не були в лісі, парках та присадибних ділянках.

Присмоктується кліщ лише в певних місцях – шукає тонку, ніжну шкіру (за вухом, під грудьми, на шиї, в пахових ділянках). Сам укусу кліща людина не відчуває, тому що в ранку він вприскує рідину, яка має знеболювальні властивості. Кліщ, який присмоктався, може втриматися на тілі людини більше 10 днів. Слід пам'ятати, що тіло кліща при кровосмоктанні збільшується до розмірів зерен гороху, квасолі, боба – коричневого, сірого, червоно-жовтого кольору, тому іноді це сприймається як бородавка і відповідна допомога потерпілому не надається.

Виїзди з ночівлею в палатках необхідно планувати в чистих місцях, вільних від високотрав'я. Кожна людина, яка перебуває в лісі в сезон активності кліщів, повинна періодично оглядати свій одяг і тіло, знімаючи кліщів, не даючи їм переповзати на голі ділянки тіла.

В літніх таборах відпочинку, які знаходяться поблизу лісу, огляди дітей повинні проводитися два рази на день – перед денним сном і ввечері, а також після кожного походу в ліс. В лісопаркових зонах, а також на територіях оздоровчих закладів необхідно скошувати траву по узбіччях лісових стежок і доріг.

Якщо все ж таки кліщ присмоктався, то велике значення для профілактики захворювання має правильне видалення кліща.

Що ж робити після укусу кліща?

Для видалення кліща необхідно запам'ятати декілька порад.

1. Видалити кліща найкраще зможе фахівець: лікар-хірург у хірургічному кабінеті або травмпункті. Для самостійного видалення скористайтесь одним із наведених способів:

Хвороба Лайма: що важливо знати про цю недугу?

Написав Administrator

П'ятниця, 02 червня 2017, 07:38 -

а) захопіть кліща пінцетом або пальцями рук, обгорнувши чистою марлею, якомога ближче до ротового апарату, і обережними, легкими рухами, розгойдуючи з боку в бік, витягніть із шкіри;

б) міцну, не дуже тонку нитку (найкраще бавовняну) зав'язують у вузол, якомога ближче до ротового апарату кліща, і розтягнувши кінці нитки в боки, витягують, підтягуючи його вгору. Різкі рухи недопустимі. В обох випадках місце присмокування кліща обробляють спиртовим розчином йоду або зеленки. Якщо при видаленні кліща відірвалась його голівка, яка зазвичай лишається в шкірі і має вигляд чорної цятки, місце присмокування старанно протирають спиртом і голівку видаляють стерильною голкою.

2. Видалення кліща слід проводити обережно, не стискаючи надмірно пінцетом або пальцями рук його тіло, оскільки при цьому можливо вичавлювання вмісту кліща разом із збудником інфекції у ранку. Важливо також не розірвати кліща при його видаленні, голівка, що лишається в шкірі, може спричинити запалення і нагноєння. Не варто наносити на кліща масляні розчини або мазеві пов'язки. Кліщ при цьому може задихнутися і мертвим залишитися у шкірі, що значно ускладнить його наступне видалення.

3. У будь-якому випадку, після зняття з себе кліща, що присмоктався, зверніться до лікаря-інфекціоніста в кабінет інфекційних захворювань поліклініки за місцем проживання. Адже серед інфекцій, які передаються кліщами, можуть бути збудники вірусного кліщового енцефаліту, іксодового кліщового бореліозу (хвороба Лайма), анаплазмозу, ерліхіозу, бабезіозу, туляремії, лістеріозу.

Ризик інфікування людей залежить від того, наскільки часто інфіковані кліщі зустрічаються в даній місцевості та скільки часу кліщ перебуває на тілі людини.

Борелії зі слиною комахи потрапляють до шкіри і впродовж декількох днів розмножуються. Після завершення етапу активного розмноження вони розповсюджуються на іншу ділянку шкіри, а також на внутрішні органи, такі як серце, головний мозок тощо. Також патогенні мікроорганізми можуть вплинути на суглоби. Їхня

підступність полягає в тому, що вони роками можуть зберігатися в організмі людини, негативно впливаючи на його функціонування.

Симптоми хвороби Лайма

Ознаки хвороби виявляються не одразу після укусу кліща, а в середньому через 2 тижні. Хоча реакція організму може бути індивідуальною, і проявитися й через 2 дні, й через місяць. До симптомів зараження хворобою Лайма належать наступні:

1. Почервоніння шкіри на місці укусу кліща. Червона пляма при цьому поступово збільшується, досягаючи до 10 см в діаметрі (трапляється, що й до 60 см). Форма плями кругла чи овальна, неправильна – рідше.
2. Збліднення центральної частини плями через деякий час, її поступове посиніння у формі кільця. При цьому в її центрі буде чітко видно місце укусу кліща: воно почервоніє, вкриється корочкою.
3. Збереження плями впродовж 2-3 тижнів, якщо хворобу не лікувати, потім її раптове зникнення.
4. Ураження нервової системи, серця чи суглобів через 1-1,5 місяці після укусу (за відсутності адекватного лікування).

Важливість своєчасної діагностики хвороби Лайма

Дуже добре, якщо діагноз вдається встановити на етапі шкірних проявів хвороби. Підступність кліщового бореліозу полягає в тому, що часто його починають підозрювати пізно, коли вже спостерігаються ознаки ураження внутрішніх органів, нервової системи, суглобів. Підтвердити діагноз можна за допомогою спеціального аналізу крові, який роблять у лабораторіях (лабораторія ОНІ ДУ «Закарпатський ОЛЦ МОЗУ»).

Часто хворобу Лайма плутають зі звичайною алергією, тим більше, що кліщі кусають якраз у період загострення сезонних алергій. Тут велика відповідальність лежить на пацієнті: він повинен згадати факт укусу кліща та пов'язати його із плямою на шкірі. Тоді лікарю буде легше поставити діагноз правильно та, що головне, своєчасно.

Лікування хвороби Лайма

Основа лікування хвороби Лайма – знищення в організмі борелій. Якщо лікування пройшло успішно, пацієнта тримають на контролі ще впродовж 2-х років, відслідковуючи, чи хвороба не повернулася. Це може статися, якщо не всі патогенні мікроорганізми було

Хвороба Лайма: що важливо знати про цю недугу?

Написав Administrator

П'ятниця, 02 червня 2017, 07:38 -

знищено. Усі препарати, які лікують дане захворювання, приймаються виключно за призначенням лікаря, іноді терапія проводиться стаціонарно в інфекційному відділенні.

Хвороба Лайма може стати фатальною ля роботи серця, мозку, для суглобів, тому її ні в якому разі не можна недооцінювати. Найкращий профілактичний захід – видалити кліща після укусу у лікарні, а не самостійно вдома. Це дозволить дослідити комаху на наявність у ній борелій та, у разі необхідності, почати термінове лікування.